

OPISNO OCENJEVANJE UČENCA/PRIpravNIKA V ZDRAVSTVENI NEGI

THE DESCRIPTIVE GRADING OF THE STUDENTS OF NURSING

Klaudia Urbančič

UDK/UDC 614.253.5:371.26

DESKRIPTORJI: *izobraževanje, nega bolnika; izobraževanje, ocenjevanje*

DESCRIPTORS: *education, nursing; educational measurement*

IZVLEČEK – Z opisnim ocenjevanjem zajamemo učenčev dosežek in napredek po posameznih področjih. Dosežke in razvoj učenca opisujemo, in ne vrednotimo ali ocenjujemo. Je predvsem povratna informacija učencem in učiteljem. Na področju zdravstvene nege je medicinska sestra-pripravnica že sicer obremenjena s stresno situacijo. Nadzor, sedanji način ocenjevanja in prisotnost ostalih članov tima njeno stisko in nelagodje le še poglobljajo in pogosto vplivajo na njene telesne sposobnosti in rezultat. Opisno ocenjevanje je zaradi svojih prednosti ustrežnejše, veliko bolj prijazno in manj krivično kot številčno ocenjevanje.

ABSTRACT – *Descriptive grading encompasses student's achievement and progress in different areas. The achievements and student's development are described and not evaluated or ranged. It primarily functions as a feed-back information for students and teachers. The students of nursing are often in stress situations. Control, usual system of grades and the presence of other team members often influence their physical abilities and results. Descriptive grading is, due to its positive aspects, more appropriate, more friendly and less unjust than grading with marks.*

Uvod

Definicija Mednarodnega sveta medicinskih sester (ICN) je: »Medicinska sestra je oseba, ki je končala program bazične splošne izobrazbe za medicinske sestre in ji je pristojni organ podelil pravico do opravljanja zdravstvene nege v njeni deželi.«

Višja medicinska sestra je zdravstvena delavka, katere strokovno področje je zdravstvena nega, ta pa je integralni del nacionalnega sistema zdravstvenega varstva.

V okviru navedenih dejavnosti opravlja višja medicinska sestra predvsem naslednje naloge in opravila:

- ugotavlja zdravstveno stanje in potrebe varovancev/bolnikov,
- načrtuje zdravstveno nego,
- izvaja in nadzira zdravstveno nego,
- dokumentira delo in ocenjuje rezultate dela,
- sodeluje pri načrtovanju in izvajanju medicinsko tehničnih posegov,
- sodeluje pri izvajanju vsestranskega zdravstvenega varstva v zdravstvenem timu,

- vodi negovalni tim,
- deluje na vseh ravneh zdravstvenega varstva kot zdravstvena vzgojiteljica,
- sodeluje pri razreševanju zdravstvene problematike na področju širše družbene dejavnosti.

Iz navedenega vidimo, da je obseg dela medicinske sestre dokaj širok. Ob tem velja poudariti posebnosti, ki so posledica narave tega poklica; soočanje s trpljenjem, žalostjo, lastno nemočjo, s katerimi se bojuje le z ustreznimi psihofizičnimi sposobnostmi in osebnostnimi lastnostmi (vztrajnost, situacijski optimizem, sposobnost empatije, sposobnost premagovanja stresa...). Prav zaradi narave dela je v izobraževanju medicinske sestre zelo pomembno praktično izobraževanje in nabiranje izkušenj, v katera je vključena v času devetmesečnega pripravništva.

Kaj je opisno ocenjevanje

V slovenskem prostoru se z opisnim ocenjevanjem teoretično in praktično najintenzivneje ukvarja

dr. Cveta Razdevšek-Pučko s Pedagoške fakultete v Ljubljani. Njena teoretična izhodišča, ki jih že prek druge generacije učiteljev, vključenih v seminar permanentnega izobraževanja, prenaša in preverja v praksi, predstavljajo osnovo za poskus prenosa izhodišč na področje zdravstvene nege.

Da ne bi prišlo do subjektivne interpretacije s strani avtorice oblikovanih izhodišč, sem skušala le-tem dosledno slediti in jih, v skladu z lastnim poznavanjem delovnega področja, prenesti na področje zdravstvene nege.

V zvezi s problematiko analitičnega opisovanja je smiselno najprej pojasniti terminologijo. Dr. Cveta Razdevšek-Pučko predlaga izraz »analitično opisovanje« in ne »opisno ocenjevanje«. Meni, da prvi bolje izraža namen tega postopka, saj poudarja:

1. Analitičnost – pomeni, da učenčevih dosežkov in napredka učitelj ne bo zajemal globalno, ampak po posameznih področjih;

2. Opisovanje – pomeni, da bo učenčevè dosežke opisoval (ne pa vrednotil ali ocenjeval).

S tem se učitelj/mentor izogne besedi ocenjevanje, ki se bo težko znebila prizvoka številke, poleg tega si ob izrazu ocenjevanje predstavlja težnjo k »objektivnosti« in je vedno znova nezadovoljen, ker objektivnosti ne doseže. Ob izrazu opisovanje pa se že vnaprej zaveda, da vsebuje vselej tudi določen delež subjektivnosti.

Analitično opisovanje ni nekaj povsem novega, nekaj, česar mentorji ne bi zmogli. Za večino mentorjev je to le zapis tistega, kar lahko brez težav povedo o vsakem učencu/pripravniku.

Današnja situacija v šolah, ki jo označujeta opazna zavzetost in iniciativnost učiteljev samih za spremembe, je za učinkovito spreminjanje ocenjevalnega sistema zelo primerna.

Naj po dr. Cveti Razdevšek-Pučko navedem utemeljitve, prednosti in pomanjkljivosti glede uvajanja opisnega ocenjevanja.

Utemeljitev za uvajanje opisnega ocenjevanja

Osvajanje znanja v celoti je danes postalo precej brezupno. Znanja je preprosto preveč in naše glave premajhne. Torej ne bo več osnovno načelo poučevati, temveč usposabljanje za iskanje znanja in nadaljnje življenje. Za vrednotenje takega znanja pa so številčne ocene vse prej kot primerne.

Znanje vsakega učenca posebej, pri vsakem sklopu učnih vsebin, opišemo na osnovi opazovanj in različnih oblik preverjanja, ne da bi ga primerjali z drugimi – primerjamo ga z njegovo prejšnjo stopnjo, z njegovimi zmožnostmi ter s kriteriji minimalnega znanja, ki morajo biti določeni.

Osnovno načelo ocenjevanja naj bi bilo:

Mentor si skupaj s pripravnikom in člani zdravstveno-negovalnega tima (v nadaljevanju ZN-tim) prizadeva, da bi pripravnik napredoval in izobraževanje povezoval s pozitivnimi izkušnjami, da bi se razvijal in bil uspešen na poznejših stopnjah v svojem strokovnem razvoju.

– Prve izkušnje pripravnika ob nastopu službe so še posebej pomembne za razvoj njegove poklicne samopodobe, ki je tedaj zelo občutljiva in se šele oblikuje.

Če v to obdobje posežemo s številčnimi ocenami za ocenjevanje njegovih dosežkov, lahko na primer povzročimo močno (subjektivno) doživljanje neuspešnosti, ki ni (objektivno) utemeljeno, saj lahko temelji na eni sami slabši (ne nujno negativni!) oceni, ki je le odraz trenutnega stanja (znanja).

– Ob začetku pripravništva so med pripravniki opazne individualne razlike v predznanju (v obsegu, kakovosti in povezanosti izkušenj), v sposobnosti prilagajanja na nove situacije in v pridobivanju psihomotoričnih spretnosti. Relevantne značilnosti so tudi razlike v osebnostnih lastnostih (emocionalni vidik). Številčno ocenjevanje znanja, kjer številke pomenijo tudi primerjavo med učenci, je tako v bistvu tudi ocenjevanje vsega tistega, kar je kot študent pridobil pred nastopitvijo pripravništva (v času pridobivanja formalne izobrazbe so to predvsem teoretična znanja) in tudi vsega tistega, kar je njegova posebnost.

– V času pripravništva je pri mladem človeku še prisotna pozitivna notranja motivacija (želja po znanju, želja po uvajanju izboljšav, po povezavi teorije s prakso, po samostojnem obvladanju različnih spretnosti, pozitivna pričakovanja ob dosežkih, želja po pozitivnem priznanju mentorja in sodelavcev, identifikacija z likom poklica in neke vrste humanistična naravnost), ki jo številčne ocene nasilno in prehitro spremenijo v zunanjo (učenje za ocene) in pogosto negativno (učenje iz strahu pred neuspehom ali slabo potrditvijo v delovnem okolju) motivacijo.

– Številčne ocene so predvsem neprimerne pri oblikah dela, kjer gre za pridobivanje praktičnih znanj, uvajanje v timsko delo, pridobivanje znanj in sposobnosti v komunikaciji (terapevtski razgovor, psihična priprava varovanca, izmenjava informacij z ZN-timom, pridobivanje znanj z opazovanjem in izkušnjami), saj z njimi ni mogoče zajeti vseh kvalitativnih, ki so izražene in pomembne pri teh oblikah učenja.

Prednosti in značilnosti opisnega ocenjevanja

– Je predvsem povratna informacija pripravnikom, mentorjem (na naslednjih stopnjah) in tudi delovni organizaciji, je izrazito analitično, opisuje posamezne značilnosti in posebnosti učenca.

- Pripravnikov ne razvršča, je v funkciji spreminjanja in diagnosticiranja, jih ne primerja med seboj, primerja le vsakega posameznika z njegovo predhodno stopnjo ter z njegovimi zmožnostmi in objektivnimi možnostmi.
- Opisno ocenjevanje omogoča popolno individualizacijo. Individualizirana povratna informacija deluje motivacijsko, hkrati pa zaradi primerjanja s samim seboj ohranja, spodbuja in razvija pozitivno notranjo motivacijo.
- Opisno ocenjevanje v določeni meri preprečuje dosedanje škodljive posledice nerazlikovanja med preverjanjem in ocenjevanjem. Opisne ocene namreč ni mogoče oblikovati brez stalnega, sprotnega preverjanja znanja, vendar pa preverjanje ni hkrati že ocenjevanje, je samo ena od sestavin, ki jo bo učitelj upošteval ob oblikovanju mnenja o učenčevem znanju.
- Svoboda mentorja pri oblikovanju opisa je rešitev problema, ko je pet stopenj (pet številčnih ocen) hkrati premalo (razlik je več!) in hkrati preveč (kvalitativne razlike je težko pretvoriti v pet kvantitativnih stopenj).
- Opis pripravnikovega znanja omogoča poudarek na kvaliteti znanja, kvantiteta (na primer število doseženih točk) je dodana kot ilustracija, kot dodatna informacija, zato ne predstavlja več edine in najpomembnejše informacije o njegovem znanju.
- V opisni oceni je mogoče dokaj preprosto upoštevati (dodajati) različne prvine, ki jih od učitelja zahteva pravilnik o ocenjevanju. V opis lahko brez težav vključimo pripravnikovo prizadevnost, sodelovanje, razvitost učnih in delovnih navad, kvaliteto sodelovanja, tudi domače razmere, ne da bi ob tem popačili oceno in v oceno znanja vključevali druge, sicer pomembne sestavine, ki vplivajo na pripravnikovo možnost pridobivanja znanja, na rezultate in seveda tudi na kasnejšo uporabo tega znanja. (Razdevšek-Pučko, 1992)

Pomanjkljivosti opisnega ocenjevanja

Pri uvajanju opisnega ocenjevanja se seveda pojavljajo začetni problemi.

- Eden največjih problemov je v začetku brez dvoma nenavajenost mentorjev in pripravnikov na tako ocenjevanje. Mentorji (nekateri) bodo morda izražali odpor proti dodatnemu delu, ki ga bo predstavljala formulacija opisov, pripravniki in njihove vodilne medicinske sestre se ne bodo znašli. Želeli bodo sistem ocen, ki ga poznajo, ki jim omogoča primerjave.
- Obseg mentorjevega dela se poveča, oblikovanje opisov bo verjetno zahtevalo kar precej časa, vendar se bodo te izkušnje pozneje obrestovale.
- Nevarno bi bilo šablonsko opisovanje znanja in prepisovanje opisov. Mentor mora spoznati, da znanje dveh učencev ne more biti povsem identično,

prav tako tudi ne znanje istega učenca v različnih obdobjih. (Razdevšek-Pučko, 1992)

Narava in delovanje povratne informacije

Dobra povratna informacija vpliva na proces učenja tako, da utrdi pravilne (zaželeno) oblike učenja (vedenja) tako, da učenec spozna in po možnosti sam ugotovi pravilnost ali nepravilnost, hkrati pa tudi dobi podrobno informacijo o tem, katere sestavine njegovega dela so dobre ali pravilne, katere pa ne, skupaj s tem pa mora dobiti še napotke, kako naj svoje delo (učenje) izboljša.

Številčne ocene torej niso dobra povratna informacija. Dobra povratna informacija namreč ni sodba, ampak je razčlemba dela glede na kriterije. Ocene učence klasificirajo po dosežkih – dosežke označijo na način, ki je navidezno primerljiv, in torej spodbujajo primerjanje med učenci. Prav zato so ocene še posebej neprimerne med procesom učenja, saj lahko različna kvaliteta (tudi različen tempo) procesov pripelje do navidezno podobnih rezultatov, ki se največkrat bistveno ločijo po kvaliteti (učenje na pamet ali učenje z razumevanjem).

Dobra povratna informacija, ki je specifična in analitična, med procesom učenja usmerja učence in vsakemu pomaga, da doseže tisto raven dosežkov, ki jo zmore. Zato pravimo, da ima dobra povratna informacija oblikovalno in formativno funkcijo. (Razdevšek-Pučko, 1992)

Opisovanje pripravnikovih dosežkov

Področja opisovanja

Že v začetku je podana pojasnitev terminologije, iz tega izhaja tudi ugotovitev, da je potrebno delo na treh ravneh (po Razdevšek-Pučko, 1992):

Področja opisovanja (kaj bomo zajeli v opis).

Primerjave (kriteriji, cilji, ki naj jih pripravniki na posameznih področjih dosežejo). To velja predvsem za posamezna kognitivna («akademska») področja.

Izrazoslovje (besede, s katerimi bomo posamezna področja opisovali). Glede na to, da se odločamo za opisovanje, pri besedah ne mislimo na kakršnekoli lestvice, ki bi vnašale neki red oziroma razmerja med besede (več, manj, vedno, nikoli...). Iskali bomo povsem običajne besede, s katerimi bi tudi v vsakodnevni pogovorih opisali dosežke, prizadevanje, vedenje ali težave posameznega pripravnika.

Pomen opisovanja za pripravnika

Tudi analitično opisovanje vpliva na poklicno samopodobo, vendar ima zaradi svoje analitičnosti, torej sestavljenosti, bistveno več možnosti, da se izogne oblikovanju negativnega vrednotenja samega sebe. V analitičnem opisu je kljub opozorilu na napake še vedno prostor za pozitivno informacijo, ki pripravniku

pomaga ohraniti občutek kompetentnosti (zmožnosti).

Za mladega človeka je bistvenega pomena, da je opis (povratna informacija) njegovih dosežkov tak, da mu omogoča, da spremlja lastno napredovanje, spozna svoja močna in šibka področja in tako dobi osnovo za načrtovanje nadaljnega učenja. Na tak način mu omogočimo, da ima vpogled v svojo lastno (ne)uspešnost, kar je pogoj za razvoj oziroma za izboljšanje znanja.

Zelo je pomemben mentorjev opis dosežkov v smislu oblike in interpretacije ter opisa. Pri tem gre na eni strani za objektivno interpretacijo (delež pozitivnih in negativnih sestavin) pripravnikovih dosežkov, obliko (ustno ali pisno sporočilo) in za način sporočanja (mirno, prijazno, dobrohotno, začnemo s »svetlo točko« ali žaljivo, sarkastično). Pogosto pa je bolj kot to pomembna pripravnikova subjektivna interpretacija povedanega, prevladujoča čustvena obarvanost, doživljanje ob sprejemu povratne informacije.

Pomembna je tudi vključenost pripravnika v opisovanje lastnih dosežkov in morebitnih težav. Z vključevanjem v proces evalvacije se poveča njegova odgovornost za uspeh, zvišuje se zaupanje v lastne sposobnosti in možnosti za uspeh, s tem pa tudi motivacija za učenje.

Pomen opisovanja za učitelja/mentorja

Opisi in zapisi o pripravnikovih dosežkih so za mentorja pomembni tedaj, ko oblikuje informacijo za ostale člane ZN-tima oziroma za mentorje v drugih učnih bazah, kamor odhaja pripravnik na kroženje.

Vključevanje posameznih področij v opisovanje

Posamezna področja je smiselno razvrščati v enote kompetentnosti (kadar gre za znanje) ali v enote nekognitivnega vedenja (na socialnem, emocionalnem in psihomotoričnem področju).

Verjetno bi kazalo oblikovati koherentno skupino enot, ki bi pokrivalo posamezna področja:

- *kognitivno* (posamezni predmeti in področja znotraj njih),
- *socialno* (samostojnost, delo v skupini, sodelovanje, vključevanje...),
- *motivacijsko* (kaj ga spodbuja, zavzetost, prizadevanje...),
- *emocionalno* (občutljivost, izražanje čustev...),
- *psihomotorično* (spretnosti...).

Opisovanje mora biti *analitično, enostavno, funkcionalno in pedagoško*. Da bi to dosegli, je ob jasnih odgovorih na nekatera vprašanja (kaj, kako, kdaj, kam zapisovati), potrebno dobro poznavanje učenca in sprotno beleženje opaženega.

V zvezi z opazovanjem se pojavljajo nekateri problemi:

- nekateri mentorji so prepričani, da si lahko vse zapomnijo in jim opaženega ni potrebno zapisovati,
- nekateri menijo, da je potrebno opazovati le pripravnike, ki na določen način izstopajo – še posebej v slabem pomenu besede,
- nekateri pišejo obsežne beležke, ki so same sebi namen,
- nekateri ne znajo organizirati dela tako, da bi pridobili čas za opazovanje. (Razdevšek-Pučko, 1992)

Oblikovanje opisnih ocen

Informacije (področja), ki naj jih vsebujejo opisne ocene:

- dosežki pripravnika na posameznih vzgojno-izobraževalnih področjih (glede na opredeljene operativne cilje);
- področja, kjer dosega pripravnik dobre rezultate ali kjer kaže posebne interese;
- področja, kjer bi potreboval posebno pozornost in pomoč;
- stopnjo napredovanja v primerjavi z njegovo predhodno stopnjo ter v primerjavi z njegovimi zmožnostmi in možnostmi;
- kvaliteta motivacije (ki spodbuja);
- pripravnikove opazne (in pomembne) lastnosti: samostojnost, iniciativnost, vztrajnost, natančnost...

Nekatera načela opisnega ocenjevanja:

- Opisi poudarjajo pozitivne značilnosti, še posebej tiste, ki označujejo razvoj izrazito individualne posebnosti določenega pripravnika, če je mogoče, naj bodo presonalizirani (ime!).
- V opisnih ocenah ga primerjamo le z njim samim (v prejšnjem obdobju, z njegovimi zmožnostmi in objektivnimi pogoji).
- Uporabljamo analitične, jasne, enoznačne izraze, strokovne, vendar razumljive, izogibamo se globalnim, posplošenim sodbam ter manj znani strokovni terminologiji, izogibamo se vsem formulacijam, ki pripravnika zaznamujejo, ki ga ponižujejo ali žalijo, ki bi prizadele njegovo osebnost.

Povezava z zdravstveno nego – ocenjevanje medicinske sestre-pripravnice

Pripravištvu naj bo vodeno, upošteva naj pedagoške kriterije in zahtevnosti stroke. Pripravnik naj ima svojega mentorja (»ob sebi«), s katerim se bo soočal ne le v funkciji učitelj–učenec, ampak se bo lahko z njim tudi posvetoval, skupaj z njim razčiščeval dvome, se mu zaupal (kar je za mlado medicinsko sestro, ki se prvič srečuje s čustveno obremenilnimi situacijami, še posebej pomembno).

Mentor naj pri svojem delu upošteva celostni – holistični pristop, vključno s poznavanjem razvojnih značilnosti osemnajst, dvajset let starega človeka (oblikovanje svetovnega nazora, iskanje lastnega jaza, navezovanje trajnejših ljubezenskih razmerij, ekonomsko osamosvajanje od staršev...); zavedati se mora, da predstavlja zaključek študija in prihod v službo veliko spremembo družbenega okolja in načina življenja.

· Pripravnik ni več otrok, je nekje na prehodu v obdobje odraslega. Mentor mora poznati didaktične posebnosti izobraževanja odraslih;

- Psihosocialna zrelost odraslih je eden izmed najpomembnejših dejavnikov, ki jih mora mentor upoštevati v učnem procesu.
- Čeprav je pripravnik relativno zrela, notranje izoblikovana osebnost, se proces vzgoje nadaljuje in traja vse življenje.
- Izobraževanje mora temeljiti na zavestni aktivnosti pripravnika.
- Pripravnik je subjekt v procesu učenja (in ne cenena delovna sila).

Opravljanje mentorstva medicinski sestre-pripravnici je nespecializirano strokovno svetovanje. Opravljajo ga strokovnjaki – medicinske sestre, ki sicer niso strokovno formalno usposobljene za opravljanje svetovalne dejavnosti. Svetovanje je pedagoško-psihološka metoda, proces tesnega medsebojnega sodelovanja dveh ljudi, od katerih je ena svetovalec, ki s svojim strokovnim znanjem in izkušnjami pomaga svetovancu reševati aktualne probleme ob pomoči nasvetov. (Jelenc, 1982).

Ocenjevanje medicinske sestre-pripravnice

Ocena je zelo pomembna tako za mentorja kot za pripravnico kot tudi za delovno organizacijo. Pomembno je, da ocena resnično odraža kvaliteto znanja in sposobnosti posameznika (povezava teorije s prakso, sposobnost ročnih spretnosti, ohranitev razsodnosti in hitrosti ravnanja v urgentnih situacijah, sposobnost vključevanja v strokovno komunikacijo in zavzemanje vloge v zdravstvenem timu).

Medicinska sestra-pripravnica je pri svojem delu že tako in tako obremenjena s stresom. Nadzor, ocenjevanje, navzočnost ostalih članov tima (ki je v medicini in zdravstveni negi skoraj nepogrešljiv) njeno stisko in nelagodje le še poglobljajo in pogosto vplivajo na njene telesne sposobnosti in rezultat (na primer notranji nemir, tremor pri punktiranju žile).

Slab rezultat in neuspešnost pri pripravnici, ki še nima dovolj izkušenj, pa zmanjšujeta samozavest in motivacijo in poglobljata strah ob naslednji preizkušnji. Pogosto smo priča temu ob zaključnih ali strokovnih izpitih.

Prav te utemeljitve navajajo k uporabi načina opisnega ocenjevanja pripravnice.

Medicinsko sestro-pripravnico uposabljammo za dolgotrajno prakso, ki jo bo opravljala v prihodnosti. Razvoj zdravstvene nege kliče po izobraževanju celovite, vsestransko razvite osebnosti, ki bo imela ustrezno strokovno znanje za reševanje varovančevih psihosocialnih problemov in ne le problemov s fizičnega vidika osnovnega zboljenja. Torej je krivično, da je ocena pripravnika rezultat enkratne situacije (izpita, posega, postopka). Poleg tega je tudi številčna ocena neprimerna.

Mentor naj ocenjuje vselej takrat, ko je s preverjanjem ugotovil, da je obravnavana vsebina utrjena, da jo je pripravnik razumel in dojel. Ocenjuje naj vedno le znanje, napredke, uspeh. Ocenjuje naj sproti in o tem obvešča pripravnika, še bolj pa je, če je ocenjevanje skupno in s tem zagotovljena takojšnja povratna informacija in nadaljnje načrtovanje dela.

Pri ocenjevanju naj se mentor izogiba *negativnim ocenam* iz dveh vzrokov: prvi izhaja iz motivacijske vrednosti ocene, drugi pa iz dejstva, da negativna ocena ruši varnost in ugled pripravnika (ki se med pripravništvom vključuje v novo družbeno okolje in išče svoj prostor v njem). Nujno pa naj negativno oceno spremlja komentar in možnost razgovora z mentorjem. Pripravnik ima boljše raviti čut odgovornosti kot pa na primer dijak/učenec, zato je strah pred neuspehom večji.

Opisno ocenjevanje pripravnika naj bo sprotno, mentor naj si opažanja beleži in sodeluje ter oblikuje mnenje skupaj z ostalimi člani negovalnega tima.

Odnos do pripravnika naj bo topel, razumevajoč in podprt z lastnim zgledom. Mentor naj vzpodbuja oblikovanje lastnih mnenj in dvig samozavesti, ki je zaradi narave dela še kako pomembna (delo z vitalno ogroženim varovancem ali z umirajočim). Zlasti naj bo mentor pozoren na čustveno manj odporne osebnosti in tako pravočasno zaznanje doživljanja osebne krize.

Pri opisnem ocenjevanju naj mentor upošteva tudi pomen znanja za posameznika z vidika splošnega osebnostnega razvoja, potreb dela in nadaljnjega permanentnega izobraževanja. Pri načrtovanju posameznikovega strokovnega razvoja igrajo tako pomembno vlogo sposobnosti in posebni interesi, ki jih mentor z dobrim opazovanjem lahko zazna.

S tem vplivamo tudi na motivacijo in zadovoljstvo, usmerjeno v prihodnost, kar je še posebej pomembno pri današnji krizni situaciji zaposlovanja medicinskih sester.

V proces izobraževanja v zdravstveni negi se šele uvajam in nabiram prve izkušnje, sem pa že imela priložnost preizkusiti opisno ocenjevanje študentov na praktičnih vajah. Pri tem sem naletela na pozitiven odziv in odobravanje študentov.

V prihodnosti bo potrebno natančno opredeliti kriterije in cilje za ocenjevanje na področju zdravstvene nege. Zaradi specifičnosti narave dela bi bilo smiselno

posvetiti pozornost vsakemu področju posebej, na primer pediatrično področje, kirurško področje, področje ginekologije in porodništva, psihiatrično področje, saj zahteva vsako od teh področij od medicinske sestre posebne psihomotorične spretnosti in znanja.

Literatura

1. Čampa J, Granda N. Prehod od nepriljubljenega številčnega na analitično opisovanje otrokovih dosežkov je proces, na katerega se morajo navaditi učenci, starši in učitelji. *Pedag obzor* 1992; 22.
2. Autor O in sod. Poglavlja iz pedagogike. Ljubljana: DZS, 1989.
3. Cencič M. Dinamika vzgojnega dela v šoli. Ljubljana: DZS, 1986.
4. Jelenc Z. Svetovalno delo pri vzgoji in izobraževanju odraslih. Ljubljana: DDU Univerzum, 1982.
5. Malovrh M. Osnovno izobraževanje odraslih: Preverjanje in ocenjevanje znanja. Ljubljana: DDU Univerzum, 1978.
6. Mirtič S. Opisno ocenjevanje na razredni stopnji osnovne šole. Ljubljana: Zavod republike Slovenije za šolstvo in šport, 1992.
7. Pečar M. Drugače v drugačno šolo. Ljubljana. Diplomsko delo, 1992.
8. Razdevšek-Pučko C. Analitično opisovanje otrokovih dosežkov v prvih treh razredih osnovne šole. *Pedag obzor* 1992; 22:
9. Razdevšek-Pučko C. Analitično opisovanje... Ljubljana. Teze seminarja, Pedagoška fakulteta, 1992.
10. Razdevšek-Pučko C. Pedagoška in psihološka načela, na katerih naj temelji izbira oblik in načinov preverjanja in ocenjevanja znanja v šoli. Ljubljana: Zavod republike Slovenije za šolstvo in šport, 1992.
11. Razdevšek-Pučko C. Teoretična izhodišča in nekaj praktičnih napotkov za opisovanje otrokovih dosežkov in razvoja. *Pedag obzor* 1993; 27:
12. Strmčnik F. Ocenjevanje pri fleksibilno diferenciranem pouku. *Sodobna pedagogika* 1992; 5-6:
13. Valentinčič J. Osnove andragogike. Ljubljana: DDU Univerzum, 1973.